

Vypořádání připomínek podaných ve Veřejné konzultaci k záměru Českého telekomunikačního úřadu udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 2,1 GHz

Seznam doručených připomínek a stanovisek

Datum doručení	Subjekt	Zkratka
30. 11. 2021	O2 Czech Republic a.s.	O2
30. 11. 2021	T-Mobile Czech Republic a.s.	TM

Připomínky k Závěrům přezkoumání

Část Závěrů	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
Obecně	(1) TM	<p>Žádáme ČTÚ, aby promítnul do dokumentu Přezkum výsledný stav jednání, na jehož základě mohou další dva držitelé rádiových kmitočtů v pásmu 2,1 GHz legitimně očekávat obdobný přístup ČTÚ a stejný rozsah povinností při obnově jejich přidělů.</p> <p>Z pohledu předvídatelnosti regulačního prostředí je nezbytné, aby byly zachovány totožné podmínky pro všechny další prodlužované přiděly v pásmu 2,1 GHz, zejména pokud k prodlužování dojde v přibližně stejném časovém okamžiku.</p>	<p>Rádi bychom vyjádřili náš nesouhlas se způsobem vedení konzultace k dokumentům Přezkum a Znalecký posudek, které byly uveřejněny na diskuzním místě ČTÚ. Pro uvedenou konzultaci byla stanovena nezvykle krátká doba 18 dnů pro předložení připomínek, která byla odůvodněna především časovou tísň, konzultací dané změny se všemi držiteli přidělu v pásmu 2,1 GHz v jarních měsících a skutečností, že konzultovaný návrh se dotkne pouze společnosti O2.</p> <p>Takový postup není v souladu se Směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace. Ten stanovuje konzultační lhůtu pro tyto případy při vědomí vážnosti dopadů případného prodlužování kmitočtových přidělů na celý trh v délce alespoň tří měsíců.</p>	<p>Neakceptováno. Nejedná se o připomínku s konkrétním návrhem ke konzultovanému materiálu. Zkrácení lhůty pro veřejnou konzultaci je v souladu s § 130 odst. 6 ZEK.</p>
Obecně	(2) TM	<p>Upozorňujeme na nepřesnost na str. 6 Přezkumu, že předmětný návrh byl opakovaně konzultován se všemi dotčenými držiteli přidělu v pásmu 2,1 GHz, což následně ČTÚ vede k ospravedlnění zkrácené konzultační lhůty. Takové konstatování může vést k nepřesnému závěru, že v rámci opakovaných konzultací došlo ke shodě nad navrženými podmínkami dalšího využívání rádiových kmitočtů.</p>	<p>Je potřeba zmínit, že v rámci jednání držitelů kmitočtových přidělů pásma 2,1 GHz a ČTÚ v jarních a letních měsících tohoto roku došlo ke shodě o rámcových podmínkách nových závazků, nikoliv ke shodě nad konkrétními detaily dalšího využívání rádiových kmitočtů v pásmu 2,1 GHz.</p>	<p>Vysvětleno. Podmínky byly opakovaně konzultovány se všemi držiteli přidělů v pásmu 2,1 GHz a bylo dosaženo rámcové dohody. Zkrácení lhůty pro veřejnou konzultaci je v souladu s § 130 odst. 6 ZEK.</p>
Příloha, bod 1.2 Rozvojová kritéria	(3) O2	<p>Požadujeme stanovit termín, do kterého má držitel splnit pokrytí obyvatel České republiky službami elektronických komunikací poskytovaných s využitím rádiových kmitočtů v pásmu 2,1 GHz minimálně v rozsahu, v jakém byly ke dni 1. 10. 2021 poskytovány držitelem přidělu na 3 roky od nabytí právní moci nově uděleného přidělu (tj. od 2. 1. 2025).</p> <p>Jedná se o zcela zásadní připomínku.</p>	<p>Bod 1.2 přílohy stanoví, že držitel přidělu rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 2,1 GHz musí po celou dobu platnosti tohoto přidělu kontinuálně udržovat pokrytí obyvatel minimálně v rozsahu, v jakém byly ke dni 1. 10. 2021 poskytovány držitelem přidělu, jehož doba platnosti končí 1. 1. 2022, nebo vyšším (77,1 %). Tento bod není splnitelný z důvodu obměny technologie, která právě probíhá a o jejíž existenci byl ČTÚ v minulosti informován, a to i v rámci procesu obnovy přidělu. Ostatně i sám ČTÚ si je této skutečnosti vědom a přechodnou fází výměny technologie ze 3G na 4G a 5G u všech tří mobilních operátorů ve svém přezkumu podrobně popisuje.</p> <p>Tento proces obměny technologie bude probíhat přibližně po dobu následujících 3 let.¹ Po vypnutí technologie 3G k 30. 11. 2021 tak pokrytí obyvatel v pásmu 2,1 GHz skokově poklesne a bude postupně během 3 let nabíhat na minimálně původní úroveň pokrytí, a to jak je všeobecně známo technologiemi 4G a 5G. Tento proces již není možné výrazněji urychlit.</p> <p>Z uvedeného důvodu žádá společnost O2 o stanovení přechodné doby v délce 3 let do přidělu 2,1 GHz, po kterou bude mít možnost vyměnit aktivní technologii a dosáhnout stanovené úrovně pokrytí obyvatel. Obdobně byla přechodná doba vždy stanovena ve výběrových řízeních na přiděly rádiových kmitočtů nebo například v případě obnovy kmitočtového úseku 451,3-455,74/461,3-465,74 MHz v roce 2017.</p>	<p>Částečně akceptováno. ČTÚ v rozhodnutí o udělení přidělu rádiových kmitočtů k uvedené povinnosti pokrytí obyvatel stanoví, že při vyhodnocování tohoto kritéria bude zohledněno, že v průběhu prvních 3 let od právní moci tohoto rozhodnutí se může rozsah pokrytí měnit z důvodu výměny technologií z 3G na 4G a vyšší. Zároveň však ČTÚ doplnil, že pokrytí nesmí ani v důsledku výměny technologií předvídané na toto období klesnout pod úroveň 12% obyvatel.</p>

¹ <https://www.lupa.cz/clanky/5g-vsude-do-tri-let-o2-a-cetin-rozjely-nejvetsi-modernizaci-mobilni-site-v-historii/>

Část Závěrů	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
Příloha, bod 2.2 Povinnost poskytovat GSM služby	(4) O2	<p>Požadujeme stanovit, že povinnost poskytovat služby GSM se neuplatní při poklesu podílu koncových zařízení vlastních účastníků a účastníků MVNO, využívajících služby v síti držitele přidělu, umožňujících volání pouze v mobilní síti ve standardu GSM pod 10 % v průměru za dobu 6 měsíců.</p> <p><i>Návrh úpravy znění povinnosti:</i></p> <p>2.2 V případě, že dle analýzy ČTÚ bude poptávka po GSM službách na českém trhu zanedbatelná, ČTÚ povinnost dle bodu 2.1 zruší. Určujícím parametrem pro zjištění poptávky po GSM službách bude počet koncových zařízení koncových uživatelů umožňujících využívání maloobchodních hlasových služeb výhradně ve standardu GSM v průměru za předcházejících šest měsíců. Zanedbatelnou poptávkou je podíl pod 10 % všech koncových zařízení koncových uživatelů umožňujících využívání maloobchodních služeb výhradně ve standardu GSM v průměru za dobu šesti měsíců v celé České republice.</p> <p>Držitel přidělu bude povinen poskytnout ČTÚ ke konci každého pololetí kalendářního roku údaje o počtu koncových zařízení koncových uživatelů umožňujících využívání maloobchodních hlasových služeb výhradně ve standardu GSM a o celkovém počtu koncových zařízení koncových uživatelů umožňujících využívání maloobchodních hlasových služeb bez ohledu na technologický standard ve své síti za dobu šesti předcházejících měsíců. Povinnost dle bodu 2.1 stávajícímu držiteli přidělu nebude uplatněna též v případě, že podnikatelské seskupení držitele přidělu přestane být držitelem rádiových kmitočtů v pásmu 900 MHz.</p>	<p>Bod 2.2 stanoví, pro případy, kdy dle analýzy ČTÚ bude poptávka po GSM službách na českém trhu zanedbatelná, že ČTÚ může povinnost dle bodu 2.1 zmírnit nebo zrušit. Indikativním parametrem pro zjištění poptávky po GSM službách bude počet koncových uživatelů využívající maloobchodní GSM služby v průměru za předcházející kalendářní rok. Za zanedbatelnou poptávku pak dle přezkumu ČTÚ považuje podíl pod 5 % všech koncových uživatelů využívající maloobchodní mobilní služby v České republice, s tím, že ČTÚ může přihlédnout i k tomu, aby tento parametr byl dodržen nejen celorepublikově ale i v rámci jednotlivých okresů.</p> <p>S ohledem na zkušenosti s vypínáním 3G považujeme za správné zvýšit tuto hranici na 10 %, přičemž i tento podíl považujeme vzhledem k nákladům na provoz této technologie za nízký. V přidělu 2,1 GHz je proto nutno uvést správnou hodnotu 10 %. Tento podíl by navíc neměl být vztažen ke všem koncovým uživatelům využívající maloobchodní mobilní služby v České republice, ale pouze k účastníkům v mobilní síti držitele přidělu (vč. zákazníků virtuálních operátorů). Držitel přidělu 2,1 GHz nemůže být omezen obchodní strategií ostatních poskytovatelů mobilních maloobchodních služeb, která může zapříčinit pomalejší přechod na vyšší síťové technologie.</p> <p>Zároveň je vhodné vyjasnit, co znamená termín „využívající maloobchodní GSM služby“. Je zřejmé, že většina stávajících mobilních zařízení je kompatibilní se sítí GSM a během provozu se na síť 2G připojí, byť je většinu času zařízení připojeno na síť LTE, kde také využívá většinu služeb. Navrhujeme tedy nahradit tento nejednoznačný pojem podílem koncových zařízení nekompatibilních se sítí LTE a vyšších, respektive konkrétně s podílem koncových zařízení neumožňujících službu volání v síti 4G a vyšších (VoLTE a vyšší hlasové technologie) využívající maloobchodní mobilní služby v síti držitele přidělu. Tento parametr je jednoznačný a jedná se o parametr, který je poskytovateli pravidelně sledovaný také pro obchodní a strategické účely, tedy bez problémů může být reportován ČTÚ.</p> <p>Ohledně lhůty, na základě které bude sledováno a posuzováno, zda vznikla zanedbatelná poptávka, ČTÚ navrhl periodu jednoho roku. Takto navržená lhůta je nepřiměřeně dlouhá, protože nereflektuje možnou dynamiku v budoucím vývoji sledovaného parametru penetrace koncových zařízení koncových uživatelů s připojením k síti pouze ve standardu GSM a tedy možný vznik situace, kdyby už existovala zanedbatelná poptávka, avšak společnost O2 by byla nucena po dobu minimálně dalších šesti měsíců provozovat síť GSM než by ČTÚ rozhodl, že to již není potřeba (v případě periodicity sledování a vyhodnocování tohoto parametru jen jednou za rok). Provozování sítě GSM za podmínek zanedbatelné poptávky sebou logicky nese značnou výši utopených nákladů, které by mohly být využity mnohem účelněji do síťových technologií, kde to dává mnohem větší smysl. Z těchto důvodů společnost O2 navrhla zkrátit vyhodnocovací periodu pro případný vznik zanedbatelné poptávky na 6 měsíců. Pro úplnost dodáváme, že případná obava ze situace, kdyby penetrace koncových zařízení koncových uživatelů s připojením k síti pouze ve standardu GSM v následujícím období zase vzrostla nad úroveň 10 %, je ze sledovaného vývoje a dlouhodobého technologických trendů zcela lichá.</p> <p>ČTÚ navrhl, že bude na jeho uvážení, zda povinnost poskytování služeb GSM při vzniku zanedbatelné poptávky po službách GSM (resp. správněji při poklesu penetrace koncových zařízení koncových uživatelů s připojením k síti pouze ve standardu GSM pod danou úroveň) zruší či ponechá v platnosti, a to dokonce s přihlédnutím k vývoji v rámci jednotlivých okresů České republiky. Společnost O2 se domnívá, že práva a povinnosti by měly být v přidělu 2,1 GHz stanoveny výkladově zcela jednoznačně a v tomto případě binárně, tj. povinnost platí do poloviny roku 2028 anebo dokud penetrace koncových zařízení koncových uživatelů s připojením k síti pouze ve standardu GSM neklesne v daném pololetí pod 10 % v rámci celé České republiky. Sledování tohoto parametru na úrovni jednotlivých okresů a případné vyžadování plnění povinnosti provozování sítě GSM jen na úrovni několika okresů nebo dokonce jen jednoho okresu, kde by parametr nebyl splněn, nedává žádný smysl a opět by jen zvyšovalo riziko vzniku utopených, a tedy neúčelných nákladů. Síť GSM je nutno za současné situace, kdy je již po mnoho let plně rozvinutá, co se týče pokrytí, v zásadě udržovat jako celek na úrovni celé České republiky nebo její provoz jako celek v řádu cca jednoho roku od rozhodnutí kompletně ukončit (podobně jako tomu bylo u sítě 3G). Rovněž je třeba vzít do úvahy velmi významný aspekt nutnosti efektivního a účelného využívání kmitočtů podle zákona o elektronických komunikacích, kdy pro tak malou část koncových zařízení koncových uživatelů s podporou jen standardu GSM nedává smysl nadále využívat značnou část kmitočtů výhradně pro GSM síť, když by bylo již mnohem účelnější vypnout celou síť GSM a kmitočty okamžitě využít pro technologie 4G a 5G. Pro úplnost společnost O2 uvádí, že penetraci jednotlivých typů koncových zařízení v síti není schopná sledovat na úrovni okresů, resp. jednotlivých základnových stanic, ale na úrovni core části sítě, tj. celé České republiky.</p>	<p>Částečně akceptováno. ČTÚ ve smyslu připomínky upravil proces vyhodnocení zachování povinnosti poskytovat GSM služby tak, že tato bude vyhodnocována za referenční období předcházejících 6 měsíců. K dřívějšímu ukončení povinnosti může však dojít vždy ke konci kalendářního roku, s tím, že Úřad nepředpokládá, že k dřívějšímu ukončení dojde dříve než k 31. 12. 2026. Zrušení povinnosti bude držiteli přidělu oznámeno s nejméně ročním předstihem, pokud k němu nedojde na žádost držitele přidělu. Žádost o zrušení povinnosti může držitel podat nejpozději k pololetí kalendářního roku, k jehož konci má být povinnost zrušena.</p> <p>Vyhodnocování podílu uživatelů GSM bude ČTÚ provádět pouze pro celé území České republiky, nikoliv regionálně. Z tohoto důvodu Úřad vypustil možnost zmírnit povinnost poskytovat GSM služby, zanechal pouze možnost dřívějšího ukončení.</p> <p>K otázce snížení podílu pod 10 % všech koncových zařízení ČTÚ uvádí, že uvedená změna by mohla vést k výraznému zkrácení provozu sítě 2G, což je v rozporu s požadavky ČTÚ na zajištění služby koncovým zákazníkům.</p> <p>K otázce definice maloobchodních GSM služeb ČTÚ uvádí, že většina dnes prodávaných zařízení podporuje síť 4G, což ovšem neznamená, že všichni uživatelé těchto zařízení služby 4G využívají. Úřad tedy zachoval původní znění této povinnosti.</p>

Část Závěrů	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
Příloha, bod 2.4 Povinnost poskytovat GSM služby	(5) O2	Navrhujeme stanovit, že povinnost poskytovat služby GSM může být plněna velkoobchodní spoluprací s jiným poskytovatelem služeb nebo provozovatelem sítě ve standardu GSM (tj. s využitím kmitočtů v pásmu 900 MHz a 1800 MHz). Taková velkoobchodní spolupráce nesmí porušit zákon o ochraně hospodářské soutěže ani jiné relevantní právní předpisy.	Mělo by být umožněno zajistit poskytování služby nejen prostřednictvím velkoobchodní spolupráce s jinými držiteli přidělů v pásmu 2,1 GHz, ale zejména se všemi držiteli kmitočtů v kmitočtových pásmech 900 MHz a 1800 MHz, ve kterých lze služby GSM poskytovat. Proto je pro vyloučení pochybností nutno do přidělu doplnit, že takovým poskytovatelem služeb či provozovatelem sítě může být držitel přidělu v pásmu 900 a 1800 MHz anebo kmitočtová pásma vůbec nezmiňovat a omezit tuto větu pouze na „ velkoobchodní spolupráci s poskytovatelem služeb nebo provozovatelem sítě ve standardu GSM “.	Akceptováno. Text bude upraven ve smyslu připomínky.
Příloha, bod 3 Povinnost zvýšit kvalitu pokrytí dálnic	(6) O2	Navrhujeme doplnit do přidělu ustanovení 3.5, že lhůta pro splnění povinnosti se prodlužuje v lokalitách, kde dochází k průtahům s povolením umístění nových základnových stanic a souvisejících síťových prvků v důsledku prodlení v povolovacím procesu výstavby na straně státu a jemu podřízených složek, a to o dobu, kterou přesahuje povolovací řízení v těchto lokalitách délku obvyklého povolovacího řízení. Lhůta pro splnění této povinnosti bude rovněž úměrně prodloužena, pokud nebude umožněn za obvyklých komerčních podmínek přístup k vhodné infrastruktury státu, resp. organizací jemu podřízených (včetně orgánů místní samosprávy), přestože to legislativní podmínky a technické podmínky existující infrastruktury v dané lokalitě umožňují. Držitel přidělu je povinen na vyžádání ČTÚ prokázat oprávněnost takovéhoho prodloužení stanovené lhůty, a to pro každou konkrétní lokalitu určenou k umístění nové základnové stanice a souvisejících síťových prvků.	ČTÚ připouští, že se povinnost zvýšené kvality pokrytí dálnic nevztahuje na ty části tunelů a další úseky, kde je pokrytí možné dosáhnout pouze za předpokladu neúměrně vysokých investičních nákladů, pokud držitel přidělu splnění této podmínky u nepokrytých úseků ČTÚ doloží. Jak je ale ČTÚ známo, problémem nejsou pouze výrazně zvýšené náklady na pokrytí problematických oblastí, ale také doba, za kterou je možné v problematických oblastech najít vhodnou lokalitu, domluvit se s dotčenými vlastníky pozemků a budov a získat patřičná stavební a jiná povolení. Navrhujeme tedy alespoň prodloužení lhůt pro výstavbu potřebných základnových stanic a souvisejících síťových prvků v lokalitách s problematickými administrativními podmínkami pro výstavbu, kdy dochází k prodlení na úrovni rozhodovacích státních orgánů a jemu podřízených složek z důvodu administrativních průtahů. Dalším problémem, kdy navrhujeme prodloužení lhůt, je, že není umožněn za obvyklých komerčních podmínek přístup k vhodné infrastruktury státu, resp. organizací jemu podřízených (včetně orgánů místní samosprávy), přestože to legislativní podmínky a technické podmínky existující infrastruktury v dané lokalitě umožňují. Bez těchto podmínek by s vysokou pravděpodobností nastaly situace, kdy by držitel přidělu v některých lokalitách nebyl schopen zcela splnit v dané časové lhůtě požadované parametry kvality v celém úseku všech dálnic na území ČR. Tato podmínka tedy bude vytvářet pojistku a současně tlak i na stát a jemu podřízené složky, aby se povolovací řízení k výstavbě nových základnových stanic nedostávala do zbytečného prodlení. Veškeré oprávněné prodloužení lhůt pro výstavbu základnových stanic a souvisejících síťových prvků z výše uvedených důvodů bude mít společnost O2 povinnost prokázat ČTÚ pro každou konkrétní lokalitu.	Neakceptováno. ČTÚ posoudí takové případy individuálně na základě podkladů předložených držitelem přidělu, pokud k nim dojde. V odůvodněných případech může ČTÚ lhůtu pro plnění povinnosti prodloužit.
Nové technické podmínky pro využívání pásma 2.1 GHz	(7) TM	Navrhujeme, aby ČTÚ: <ul style="list-style-type: none">• buď ustoupil od spojitosti nových technických podmínek s procesem obnovy kmitočtového přidělu a v této věci nadále postupoval postupem změny plánu využití rádiového spektra a následné změny kmitočtových přidělů všech držitelů, anebo• promítnul dané změny postupem obnovy přidělu pro společnost O2 a u ostatních držitelů ji doplnil procesem změny kmitočtových přidělů na základě tržní poptávky. Upozorňujeme, že v takovém případě se, dle našeho soudu, regulátor nevyhne riziku poskytnutí neoprávněné konkurenční výhody společnosti O2, a to minimálně v řádu několika měsíců.	Společnost TM velmi vítá snahu ČTÚ o včasnou implementaci prováděcího rozhodnutí Komise 2020/667 ze dne 6. května 2020, kterým se mění rozhodnutí 2012/688/EU, pokud jde o aktualizaci příslušných technických podmínek platných v pásmu 2,1 GHz. Cílem zmíněného prováděcího rozhodnutí Komise je napomáhat poskytovatelům služeb elektronických komunikací při modernizaci jejich sítí na úroveň nejnovějších a nejučinnějších technologií s cílem zajistit, aby technické a regulační podmínky pro všechna pásma, která jsou již harmonizována pro mobilní sítě, byly vhodné pro využití pro 5G. Jedním z takových pásem je párové zemské kmitočtové pásmo 2,1 GHz. Prováděcí rozhodnutí Komise navrhuje odstranit ochranné pásmo 300 kHz u dolní a horní hranice kmitočtového uspořádání a tím doplnit všechny přiděly na celistvý násobek 5 MHz, tj. na 2×20 MHz. Konečným termínem pro aplikaci nového uspořádání je 1. leden 2026 s výhradou tržní poptávky. Pojmem „určení a zpřístupnění párového zemského kmitočtového pásma 2,1 GHz“ se v souvislosti s tímto rozhodnutím rozumí mj. iniciování vhodných opatření, v příslušných případech podpořené zahájením procesu konzultací se zúčastněnými stranami, aby se umožnilo využívání tohoto pásma v souladu s platným právním rámcem na úrovni Unie, včetně harmonizovaných technických podmínek stanovených tímto rozhodnutím. Je zřejmé, že uplatnění nových regulačních podmínek umožní nové technické využití daného pásma v efektivním rozsahu celého přidělu. Konkrétně se jedná o rozvoj služeb v technologickém standardu 4G a 5G, které vyžadují šířku kanálů odpovídající násobkům 5 MHz. Bez promítnutí prováděcího rozhodnutí Komise do kmitočtových přidělů tak nelze efektivně využít celý kmitočtový přiděl 2×20 MHz pro služby nové generace, tedy 4G a 5G. Zároveň, pokud by došlo k úpravě vymezení kmitočtového přidělu pouze v některých přidělech, držitel těchto přidělů by získali neoprávněnou konkurenční výhodu, neboť by mohli nabízet plnou kapacitu přidělu 2×20 MHz oproti ostatním držitelům, kteří by byli omezení na max. 2×15 MHz pro služby typu LTE a 5G.	Neakceptováno. Nejedná se o připomínku s konkrétním návrhem ke konzultovanému materiálu.

Část Závěrů	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
			<p>Z pohledu soutěžních principů a nastavení rovných regulačních podmínek je tedy žádoucí, aby úprava podmínek využití pásma 2,1 GHz proběhla u všech držitelů ve stejný okamžik. Společnosti TM není zřejmé, proč ČTÚ nepostupoval již dříve zaběhnutou praxí, kdy po konzultaci změny plánu využití rádiového spektra vyzve všechny držitele, aby požádali o změnu kmitočtových přidělů. Takový postup je nejen v souladu se ZEK, evropským regulačním rámcem, ale také se soutěžními pravidly.</p> <p>Z tohoto pohledu tedy vidíme způsob navrhovaný ČTÚ, tedy postupnou změnu kmitočtového vymezení odpovídající výše uvedenému prováděcímu rozhodnutí Komise v rámci procesu obnovy kmitočtových přidělů za nepřijatelnou a na tomto místě deklarujeme zájem společnosti TM o nové kmitočtové vymezení tak, jak jej předpokládá odst. 2 čl. 2 prováděcího rozhodnutí Komise 2020/667 ze dne 6. května 2020, kterým se mění rozhodnutí 2012/688/EU.</p>	

Připomínky ke Znaleckému posudku

Část posudku	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
Rámcový koncept stanovení finální ceny za prodloužení přidělu	(8) TM	Koncept stanovení finální ceny za prodloužení frekvenčního přidělu považujeme obecně za správný a souladný s regulačním rámcem pro elektronické komunikace, který požaduje, aby hodnota za udělení spektra odrážela náklady spojené s převzatými závazky.	Znalecký posudek stanovil hodnotu aktiva v podobě práva na využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 2,1 GHz pro společnost O2, a to ve dvou variantách, tedy hodnotu pro předpoklad prodloužení 20 let a hodnotu pro předpoklad prodloužení na dobu 3 let a 56 dní. Při ocenění dále zohledňuje převzaté závazky, když navrhuje kompenzovat převzaté závazky. Znalec tedy navrhuje ponížit základní hodnotu aktiva o náklady spojené s plněním převzatých povinností.	Vysvětleno. Znalecký posudek vyčísluje v prvním kroku hodnotu aktiva v podobě práva na využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 1920–1980 / 2110–2170 MHz bez zohlednění převzatých závazků. Tuto částku je zapotřebí snížit o náklady spojené s převzetím závazků. Náklady spojené s převzetím závazků jsme kvantifikovali zvlášť, a to z důvodu nutnosti jejich bližší specifikace jednotlivými operátory.
Zvolená metoda pro ocenění spektra	(9) TM	Apelujeme na to, aby v budoucnu ČTÚ zohlednil v rámci postupu stanovení ceny za prodloužení práv na využití spektra ve větší míře také tržní hodnotu spektra, čímž významně přispěje k větší předvídatelnosti podnikatelského prostředí a regulačních podmínek. Příkladem dobré regulační praxe je přístup britského regulátora Ofcom, kdy výsledná cena za prodlužování práv na využití kmitočtů vychází převážně z benchmarku, kdy jsou brány v poraz nejen obdobná pásma v rámci aukcí a cen za prodloužení v rámci UK, ale rovněž širší benchmark s jinými evropskými zeměmi. Nakonec obdobnou regulační praxi využívá ČTÚ při stanovování vyvolávacích cen pro výběrová řízení na udělení práv k využívání kmitočtů.	<p>Znalecký posudek navazuje na předchozí znalecké posudky, které si ČTÚ nechal doposud vyhotovit pro ocenění prodlužovaných práv na využívání rádiových kmitočtů, a i v tomto posudku znalec zvolil pro určení hodnoty aktiv metodu výnosovou. Společnost TM je k tomuto přístupu dlouhodobě kritická.</p> <ul style="list-style-type: none">• Zvolený přístup není v souladu s principy evropského regulačního rámce pro zpoplatnění spektra, který vyžaduje, aby poplatky za udělení práv k využití kmitočtů podporovaly účinné využívání spektra, a poukazuje na škodlivost přístupu, který maximalizuje výnosy z poplatků za využívání spektra, na investiční ochotu operátorů a obecně inovativní rozvoj.• Použití čistě výnosové metody pro ocenění práv na využití spektra vede k efektu, kdy nárůst budoucích peněžních toků z inovativních služeb způsobí odliv peněžních prostředků od operátorů prostřednictvím procesu obnovy spektra, čímž může docházet k negativnímu efektu v podobě snižování investiční ochoty.• Použití čistě výnosové metody pro ocenění práv na využití spektra generuje riziko, že takto uměle stanovená cena za obnovení práv nereflektuje tržní hodnotu, což může implikovat neefektivní přidělování spektra.• Přestože ZEK stanovuje pro ocenění spektra formu znaleckého posudku, domníváme se, že i znalecký posudek může, a dokonce musí brát v potaz mj. srovnání s obdobnými národními a mezinárodními aukcemi či podmínkami obnovy práv. Je to nejvhodnější cesta, jak do ocenění spektra dostat právě prvek tržní hodnoty, a tedy i prvek určité reálnosti ocenění spektra. Postup znalce uvedený v kapitole 5.2 znaleckého posudku, kdy znalec ověřoval relevantnost hodnoty přidělu pásma 2,1 GHz ve vztahu k reálné aukci kmitočtů v pásmech 700 MHz a 3,5 GHz konané v roce 2020, je pozitivním, ovšem ne zcela dostatečným přístupem. Srovnávací vzorek k ověření relevantnosti znalcem stanovené hodnoty spektra je totiž příliš malý, navíc jsou porovnávány hodnoty pro pásma, která nemají shodné využití a pro operátory představují naprosto odlišné užitné hodnoty. <p>V případě konzultovaného znaleckého posudku a námi provedeného benchmarku můžeme i přes naše výhrady konstatovat, že základní hodnota aktiva stanovená znalcem (před odečtem nákladů spojených s přijatými závazky) převyšuje jen mírně cenu zjištěnou na základě mezinárodního benchmarku.</p>	Vysvětleno. Použití výnosových metod pro stanovení hodnoty nehmotného majetku je v souladu s metodikou oceňování. Výnosová metoda umožňuje kvantifikovat dodatečný užitek nositele práva využití daného kmitočtového pásma. Ocenění aktiva v podobě práva na využívání radiového spektra na základě očekávaného výnosu plynoucího z jeho použití je v souladu se zadáním znaleckého posudku. Podklady shromážděné ČTÚ ve struktuře, která by byla homogenní a jednotlivé poměrné parametry (/na MHz, /na rok, /na obyvatele) přezkoumatelné (ověřitelné vlastním propočtem) mohou být použity pro benchmark, který se tak může stát metodou pro verifikaci výsledků dosažených výnosovým oceněním. Použití výnosových metod pro stanovení hodnoty nehmotného majetku je v souladu s metodikou oceňování. Výnosová metoda umožňuje kvantifikovat dodatečný užitek nositele práva využití daného kmitočtového pásma. Ocenění aktiva v podobě práva na využívání radiového spektra na základě očekávaného výnosu plynoucího z jeho použití je v souladu se zadáním znaleckého posudku. Podklady shromážděné ČTÚ ve struktuře, která by byla homogenní a jednotlivé poměrné parametry (/na MHz, /na rok, /na obyvatele)

Část posudku	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
				přezkoumatelné (ověřitelné vlastním propočtem) mohou být použity pro benchmark, který se tak může stát metodou pro verifikaci výsledků dosažených výnosovým oceněním.
míra návratnosti vloženého kapitálu před zdaněním WACC	(10) TM	Není zřejmé, proč znalec pro oceňované období od ledna 2022 dále nepoužívá míru diskontu ve výši 4,84 %, která je účinná od 1. 1. 2022.	Jedním z významných faktorů, se kterým znalec pracuje, je míra návratnosti vloženého kapitálu před zdaněním WACC, tzv. diskontní míra. Znalec použil diskont ve výši 7,25 % v souladu s opatřením obecné povahy č. OOP/4/02.2019-2 ze dne 26. 2. 2019.	Vysvětleno. Při ocenění výnosovou metodou není znalec vázán opatřením obecné povahy vydaným ČTÚ. Diskontní míra použitá při výnosovém ocenění musí odrážet aktuální situaci na trhu. K datu zpracování znaleckého posudku byly průměrné úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami v ČR nefinančním podnikům v úrovni 3,5 %, výnos desetiletého státního dluhopisu byl 2,34 %. Použití diskontu ve výši 7,25 % je přiměřené aktuální situaci na trhu. Opatření obecné povahy č. OOP/4/10.2021-10 bylo zveřejněno 24.10.2021, kdy byl znalecký posudek téměř dokončen, proto k němu znalci nezaujali stanovisko.
peněžní toky mobilních operátorů	(11) TM	Nejsme si jisti správností alokace výnosů v souvislosti s akvizicí společnosti UPC společností Vodafone – viz. tabulka č. 10 Znaleckého posudku, nárůst tržeb Vodafone mezi lety 2019 a 2020. Protože z hodnoty tržeb roku 2020 vycházel znalec při modelování peněžních toků pro další období, tedy až to roku 2041, případná chyba má velký potenciál negativně ovlivnit výslednou cenu a měla by být zohledněna.	Ocenění hodnoty předmětného spektra vychází z peněžních toků mobilních operátorů, které jsou následně upraveny o příslušné nákladové položky, provozní CF je následně diskontováno, alokováno na podíl spektra (v tomto posudku 47,43 %) a přiřazeno na jednotlivá pásma. Peněžní toky a jejich modelace pro budoucí období mají zásadní vliv na finální hodnotu spektra.	Vysvětleno. Tržby ve výši 17 704 mil. Kč jsou uvedeny ve výroční zprávě společnosti Vodafone vydané k 31.3.2021 jako tržby za telekomunikační služby. Tržby ve výši 17 704 mil. Kč jsou uvedeny ve výroční zprávě společnosti Vodafone vydané k 31.3.2021 jako tržby za telekomunikační služby.
osobní náklady	(12) TM	V této části Znaleckého posudku není zřejmé: <ul style="list-style-type: none">• jakým způsobem znalec stanovil, že na poskytování mobilních služeb se podílí 80 % všech zaměstnanců, a dále• předpokládaný vývoj osobních nákladů související s mobilními službami na tomto místě uvedený (z 7 550 mil Kč na 9 200 mil Kč) neodpovídá osobním nákladům uvedeným v tabulce 21.	Znalecký posudek proto není proto možné v této části komentovat.	Vysvětleno. Podíl zaměstnanců podílejících se na poskytování mobilních služeb není operátory zveřejňován, jedná se o odborný odhad znalců.
provozní náklady	(13) TM	Znalec v komentáři pod tabulkou 15 uvádí 40 % nákladovost tržeb, což nekoresponduje s hodnotami uvedenými v tabulce 15.	Opět, v této části není možné posudek přezkoumat.	Vysvětleno. Provozní náklady nejsou ve výročních zprávách operátorů alokovány do jednotlivých segmentů poskytovaných služeb. Jedná se o odborný odhad znalců. V tab. 15 je poměr celkových nákladů k tržbám. Komentář pod tabulkou uvažuje s odhadem 40% podílu

Část posudku	Poř. číslo, subjekt	Připomínka	Odůvodnění	Vypořádání
				nákladů souvisejících s mobilními službami (viz názvy tabulek) na tržbách z mobilních služeb.
část týkající se povinnosti zvýšení kvality pokrytí dálnic	(14) O2	<p>Ve znaleckém posudku jsou v částech týkajících se povinnosti zvýšení pokrytí dálnic kromě dálnic jmenovány také rychlostní komunikace, patrně jako historický odkaz povinnosti z výběrového řízení na rádiové kmitočty v pásmech 800, 1800 a 2600 MHz v roce 2013.</p> <p>V návrhu přidělu je u této povinnosti nutno uvést pouze termín dálnice.</p>	<p>V roce 2016 byla ale většina rychlostních silnic přeřazena mezi dálnice a tento pojem zanikl. V závěrech přezkumu se pojem rychlostní komunikace nevyskytuje a předpokládáme tedy, že se jedná opravdu o dálnice ve smyslu zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. V přezkumu se pojem „rychlostní komunikace“ nevyskytuje.</p>	<p>Vysvětleno. Textace byla převzata ze zadání znaleckého posudku.</p>